

Kopiark 2 – Beskrivelser af madvarer fra industrialiseringen

Kartoffel

Kartofflen stammer oprindeligt fra Sydamerika, hvor den blev dyrket af lokalbefolkningen for over 3000 år siden, hvilket er længe inden Europæerne koloniserede området. I sidste halvdel af 1500-tallet bragte de europæiske kolonisatorer kartofflen med tilbage til Europa, ligesom de gjorde med bl.a. tobakken. I 1600-tallet var kartofflen blevet en hovedernæring for befolkningen i Irland, men først i midten af 1800-tallet begyndte kartofflen at blive udbredt som en almindelig og til sidst uundværlig madvare i Danmark. På dette tidspunkt ændrede folks spisevaner sig også. Tallerkner, knive og gafler blev nu anvendt i stedet for det store fælles fad, som var besværligt at spise kartofler fra.

Fars

Husmoderkøkkenet fik glæde af industrialiseringens teknologiske udvikling. Moderne ovne, komfurer og kødhakkemaskiner var blandt nogle af de produkter, som gjorde madlavningen i hjemmet lettere, og fik stor indflydelse på udviklingen af madkulturen i 1800-tallet. Dette gav nye muligheder for, at frikadeller, hakkebøffer og andre farsretter kunne blive mere udbredt blandt de danske hjem.

Madpakke

Med industrialiseringen og urbaniseringen begynder mennesket at købe fødevarer dyrket og produceret af andre i stedet for at dyrke sin mad selv. Med køleteknologiens kolde gennembrud i slutningen af 1800-tallet kommer der for alvor gang i produktionen af mejeri- og kødprodukter. I denne periode for omkring 1870-1920 fandt der en stor omvæltning af danskernes spisevaner til, da madpakken, som vi kender den med pålæg på en skive rugbrød, erstatter den varme middagsmad. Dens fremkomst var en nødvendighed, da arbejderne fik nedskåret deres middagspause fra to timer til én time. Inden da gik arbejderne hjem og fik varm middagsmad, men det var der ikke tid til nu, så de måtte have en madpakke med. Husmoderen fik derfor den udfordring, at der skulle pålæg til brødet. Det kunne f.eks. være kødrester fra gårsdagens middagsmad, eller de kunne bruge den nye kødhakkemaskine til at lave leverpostej.